

Räddningstjänsten Dala Mitt miljöarbete

[Klicka här för nästa bild](#)

Räddningstjänsten Dala Mitt

Om miljön & olyckor

På senare tid har miljöproblemen i samband med olyckor uppmärksammas.
Detta bror dels på ökad miljömedvetenhet och stängare lagstiftning inom området och dels på uppmärksammade olyckor med stora miljöeffekter som följd

Statistik om olyckors miljöpåverkan i Sverige

Vid nästan alla olyckor uppstår miljöeffekter, ofta är denna miljöpåverkan negativ.

- Bränder ca 25000/år
- Kemikalieutsläpp ca 2000/år
- Översvämningar p.g.a. klimatet
- Ras och skred p.g.a. topografi
- Dammbrott ca 10000 dammar i Sverige
- Oljeutsläpp ca 200/år till havs
- Radioaktivitet ovanliga, stora konsekvenser

Vad säger *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)*

Det övergripande målet med **Lag om skydd mot olyckor** i Sverige är att:
Färre ska dö, färre ska skadas och mindre ska förstöras till följd av bränder och andra olyckor, samt att färre olyckor ska inträffa.

För att bidra till den utvecklingen består RDM´s verksamhet i huvudsak av:

- Information, rådgivning och utbildning som stöd till den enskilde samt myndighetsutövning genom tillsyn, i syfte att förebygga bränder.
- Att bistå andra myndigheter och förvaltningar för att undvika olyckor och lindra konsekvenser sådana.
- Att utföra tillsyn på sotningsverksamheten och genom denna utföra brandskyddskontroller.
- Att genomföra räddningsinsatser vid olyckor samt dessutom sjukvårdsuppdrag åt Landstinget Dalarna "I Väntan På Ambulans" .
- Undersökning av olyckor.

Vad säger *Lagen om Skydd mot Olyckor*

- Varje medborgare eller verksamhets utövare i kommunen ska kunna hantera sina egna risker.
Men, om detta misslyckats så ska kommunen ha en organisation som vid olyckor och överhängande fara för olyckor hindra och begränsa skada på människor egendom eller miljö.
- Hänsyn ska tas till miljön, på samma sätt som mot människor och egendom, vilket innebär att man t.ex. kan låta något fortsätta brinna för att därmed skydda miljön.
- Det finns ingen uttalad prioriteringsordning, men självklart sätts människoliv högst.

LSO lag om skedd mot olyckor, 1 kap. § 2 första stycket.

Vad säger Miljöbalken

- **Miljöbalken 2 kap. 2 § kunskapskravet**
Det är den som gör något som ska ha tillräcklig kunskap om hur miljön och människors hälsa påverkas.
- **Miljöbalken 2 kap. § ppp (Polluters Pay Principle)**
Förorenaren betalar: Det är alltid den som orsakar eller riskerar att orsaka miljöstörning som ska bekosta de förebyggande eller avhjälpande åtgärder som ska vidtas.

Miljöbalken: Handlar om de allmänna hänsynsreglerna som skall följas av en verksamhet som påverkar miljön.

RDM's Miljöpolicy

Räddningstjänsten Dala Mitt verkar för att:

- Färre ska omkomma vid olyckor
- Färre ska skadas och mindre ska förstöras i samband med olyckor.
- Färre olyckor ska inträffa.
- All verksamhet som bedrivs inom Dala Mitt ska främja en långsiktig hållbar utveckling där hushållning med resurser och kretsloppsanpassning är vägledande.
- Vi ska i all vår verksamhet aktivt verka för och sträva efter att använda bästa möjliga teknik i syfte att minimera skadlig miljöpåverkan.
- Våra åtaganden ska styras och följas upp i vårt miljöledningssystem, vilket ställer krav på efterlevnad av legala krav, intressenters krav, ständig förbättring samt förebyggande av negativa miljökonsekvenser.

Fastställd av Förbundsdirektion den 18 juni 2008

Vad är ett miljöledningssystem?

Del av organisations ledningssystem som används för att utveckla och införa organisationens miljöpolicy och för att hantera dess miljöaspekter.

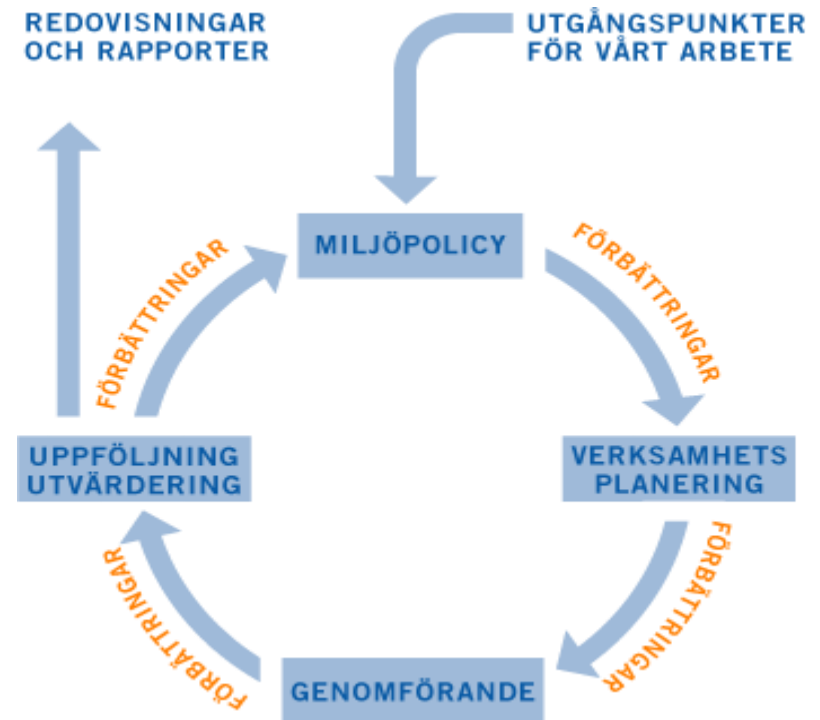
Organisationen skall upprätta, dokumentera, införa, underhålla och ständigt förbättra ett miljöledningssystem

Miljöaspekt: organisations aktiviteter/verksamhet eller produkter eller tjänster som kan påverka miljön

Arbetsmodell - miljöledningssystem

- ISO14001:2004 (Miljöledningssystem - krav & vägledning)
- Ger kontroll över miljöarbetet
- Ofta kan företaget certifieras
- Systemen ökar säkerheten
- Rutiner för att identifiera olycksrisker
- För mer än "räddningstjänst"
- Företagets egna åtgärder
- Ger underlag till insatsplan
- Stöd med att finna tänkbara scenarier

Dessa verksamheter ingår i RDMs miljöarbete

- Operativ verksamhet (Från förebyggande till återställning)
- Övningsfältet – Bysjön
- Intern verksamhet (på stationerna)

Hur påverkar olyckan miljön?

Det är framförallt utsläppen via röken och släckvatten som orsakar de största miljöeffekterna vid bränder

Hur påverkas miljön av insatsen?

Släckvatten

- Vid brandsläckning sker urtvättning av partiklar från rök, brandskadat material och kemikalier som funnits på brandplatsen.
- Utsläpp av strak förorenat släckvatten, exempelvis från bränder i kemikalier eller platser, kan ge allvarliga miljöeffekter än när samma ämne avgör till atmosfären via rökgaser.
- Vid risk för skador bör släckvattnet samlas upp och sugas upp, för att minimera skadans omfattning.
- Det gäller att kvarhålla så stor del av släckvattnet som möjligt på brandplatsen.

Hur påverkas miljön av insatsen?

Skumvätskor

Skumvätskor innehåller en eller flera ytspänningsnedsättande **kemiska föreningar** som tillsammans med vatten och luft, i olika koncentrationer används vid brandsläckning.

Tensidbaserade skumvätskor kallas syntetiska skumvätskor eller detergenter och kan innehålla **lösningsmedel, skumstabilisator, konserveringsmedel** m.m.

Alkoholskumvätskor har en tillsats av polymer (gelbildande) och **fluortensid (svårnedbrytbara i naturen)**

Skumvätskor kan orsaka störningar eller skador på organismer i miljön.

Finns det flera skumvätskor med likvärdig effektivitet så bör väljas den miljömässigt mest gynnsamma skumvätskan.

Övningsfältet - Bysjön

- Övningar medför i större eller mindre omfattning påverkan på miljön.
- Med ökad kunskap om vilken påverkan på miljön övningar och använda material medför, kan det ofta vara möjligt att anpassa eller ändra sättet at öva.
- Målet är att övningen skall ge önskad effekt samtidigt som den medför minst miljöpåverkan.

Dessa gifter finns i rök och släckvatten

- **Hormonstörande ämnen**
Många miljögifter som: PCB, DDT & Bromerade flamskyddsmedel. Vid brand Kan påverka människans hormonsystem samt förgifta djur och miljön.
- **Dioxiner** ett stort miljöhot. Uppstår vid nästan alla bränder och förbränning av material som innehåller PVC (alltid vid bränder på soptippar. Kan skada hälsan
- **Polyaromatiska kolväten (PAH)**
Vid all förbränning. Svårnedbrytbara i naturen.
- **Volatile organic compounds (VOC)** Vid all förbränning. Kan orsaka cancer, nervskador m.m.
- **Isocyanater** Vid all förbränning av plast, färg & lim. Ämnena är mycket farliga för människor.
- **Tungmetaller** Åtskilliga metaller är skadliga för växter, djur & människor t.ex. kvicksilver, bly & aluminium. Nervskador, depression & blidhet.
- **Radioaktiva ämnen** kan betecknas som miljögifter

Vilka aktörer samverkar vi med (centralt)

Myndigheter och organisationer som planerar, agerar och stödjer arbetet med olyckor och större händelser

- Boverket
- IVL svenska miljöinstitutet
- Kemikalieinspektionen
- Krisberedskapsmyndigheten
- Kustbevakningen
- Naturvårdsverket
- Rikspolisstyrelsen
- MSB (Räddningsverket)
- Sjöfartsverket
- SGU Sveriges geologiska undersökningar
- SMHI Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
- Sverige meteorologiska & hydrologiska institut
- Vägverket
- Vattenmyndigheterna

Vilka aktörer samverkar vi med (regionalt)

- **Länsstyrelsen**
Tillsyn över räddningstjänst samt ansvar för samordningen vid större insatser
- **Landstinget**
Ansvar bland annat för regionens sjukvård
- **Polisen**
Bistår räddningstjänsten & ansvar för eftersök

Vilka aktörer samverkar vi med (lokalt)

- Den kommunala räddningstjänsten ansvarar för det skadeavhjälpande vid olyckor.
- Miljöförvaltningen består räddningstjänsten i miljöfrågor bl.a. om åtgärder mot förorenad mark, ytvatten, grundvatten samt stoftnedfall från bränder.
- Tekniska förvaltningen kunskaper om kommunens vatten försörjning, avloppssystem & teknisk utrustning.
- Kommunens krisledningsnämnd sammankallas vid större händelser och vid hot mot samhället.

Övriga aktörer

- **Verksamhetsutövare:**

Den skadevållande kan vara verksamhetsutövare eller fastighetsägare. Det är skadevållande som ansvarar för att eventuella sanering bli utförd.

- **Försäkringsbolag och Restvärdesledaren:**

RVR-ledarens roll är att agera som koordinator med fullmakt från försäkringsbolagen. De kallas ut när det krävs samordning vid stora komplicerade skador.

Det finns speciellt utbildat miljörestvärdesledare specialiserade på olyckor där det ställs större krav på att undvika bestående miljöskador, främst kemikalieolyckor.

Samverkan vid insats

Vid följande tillfällen ska miljömyndighet till skadplats för samverkan

- Brand med farlig rök över bostadsområde
- Brand med koncentrerad rök- eller sotnedslag på gröda & åkermark
- Brand med mycket släckvatten till dag & spillvatten system
- Brand där släckvatten eller rök kan nå miljö känslig recipient
- När risken finns att föroreningar från olyckan når ett reningsverk
- Kemikalieutsläpp som riskerar att spridas till yt- eller grundvatten
- Gasutsläpp som olycka kan drabba människor eller djur
- Brand eller olycka med saneringsbehöv efter det att räddningstjänsten upphört

Rutin - efter insats

Sanering

- Räddningstjänsten inleder saneringen i akutskedet och begränsar spridningen och därmed skadan.
- Tillsynsmyndighet över saneringsarbetet är miljömyndighet.
- RVR ledare miljö representerar ägaren

Våra åtgärder för en bättre lokal & regional samverkan

- Bekanta sig med varandras verksamhet och roll
- Intern utb./ kompetens höjning i miljöarbete
- Etablering av miljösyn
- En gemensam samrådsgrupp
- Gemensamma övningar / utb.
- Etablera bättre rutin för att nå varandra vid olyckor/behov
- Nära samverkan med MSB (Grön Räddningstjänst)
- Samarbetar kring remiss ärenden, tillsynsbesök och insatsplanering utifrån miljöaspekter & miljörisker